

**UCHWAŁA NR XXVI/169/21
RADY GMINY KOSZARAWA**

z dnia 26 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koszarawa na lata
2021 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U z 2020 r., poz.1876 ze zm.).

Rada Gminy Koszarawa uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koszarawa na lata 2021-2025 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację Strategii, o której mowa w § 1, koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszarawie.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Koszarawa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Kępka

Załącznik do uchwały Nr XXVI/169/21
Rady Gminy Koszarawa
z dnia 26 marca 2021r.

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KOSZARAWA
NA LATA 2021-2025**

WSTĘP:

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. We współczesnym świecie mamy do czynienia z występowaniem różnego rodzaju kryzysów. Powodują one wzrost bezrobocia i pogorszenie warunków bytu ludności, zwiększenie strefy ubóstwa. Istniejące zagrożenia powinny być dostrzegane i uwzględnione w polityce gospodarczej i społecznej państwa. Winny one zapobiegać przede wszystkim kryzysom gospodarczym, ograniczać ich negatywne skutki oraz rozwiązywać kwestie społeczne, w tym szczególnie dotyczące bezrobocia i związanej z nim sfery ubóstwa.

Transformacje zachodzące w gminie niosą za sobą pozytywne i negatywne skutki społeczne. Znaczna grupa bezrobotnych naszej gminy staje się świadczeniobiorcami pomocy społecznej i narażona jest na długotrwałą marginalizację materialno – społeczną.

Ciągle niewystarczające środki przeznaczane na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem naszego ośrodka jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, dać szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb, zapewnić skuteczną realizację ról społecznych i stworzyć możliwości rozwoju.

„Wartość” to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz

tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które

uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.

8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzysząc temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia.

Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;

- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej.

Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

Skutecznie pomóc – to znaczy także pozbawić uprawnień do pomocy społecznej poprzez usunięcie bądź ograniczenie dysfunkcji, wyprowadzić z grupy ryzyka w każdym przypadku, kiedy jest to tylko możliwe. Skuteczność takich działań jest uwarunkowana kompleksowym podejściem do problemów i wprowadzeniem systemowych rozwiązań.

Kierunkiem wytyczonym w niniejszej strategii jest przede wszystkim :

- zabezpieczenie miejsc w placówkach opieki społecznej ludziom starszym, grupom osób o ograniczonej zdolności radzenia sobie samemu oraz wspieranie instytucji zajmujących się działalnością socjalną,
- doradczą opieką społeczną,
- doskonalenie działań ośrodka pomocy społecznej w zakresie pomocy środowiskowej,
- zabezpieczenie opieki socjalnej dla bezrobotnych bez szansy uzyskania pracy.

I. Cel strategiczny :

1. Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

II. Cele operacyjne :

1. Identyfikowanie przyczyn ubóstwa i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej.

2. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami, w szczególności bezrobociem.

3. Rozszerzenie oferty usług na rzecz ludzi starszych.

4. Pomoc osobom niepełnosprawnym (ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

5. Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej.

III. Przebieg realizacji założeń.

• CEL OPERACYJNY NR 1

Identyfikowanie przyczyn i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej.

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji w Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszarawie wynika, że główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie. Przeciwdziałanie temu zjawisku i zapewnienie utrzymania źródeł dochodu jest jednym z warunków zmniejszenia liczby osób ubiegających się o pomoc. Podopieczni borykają się z różnymi rodzajami problemów, takimi jak :

- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba oraz problemy związane ze strukturą rodziny np. rodzina niepełna, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym musi opierać się na ciągłej diagnozie sytuacji oraz prawidłowym przepływie informacji.

Podjęte działania :

1. Analiza rzeczywistych potrzeb społecznych.
2. Dążenie do określenia zapotrzebowania na pomoc finansową niezbędną do zaspokojenia potrzeb.
3. Rozpoznanie głównych problemów społecznych i ich zasięgu.
4. Ustalenie zasad współpracy przy wymianie informacji między instytucjami i organizacjami współpracującymi z ośrodkiem pomocy społecznej.
5. Analiza skarg, wniosków, interwencji osób korzystających z pomocy.

Przewidywane efekty :

1. Rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego na terenie gminy.
2. Opracowanie diagnozy i wykorzystanie uzyskanych informacji w działaniach w zakresie pomocy społecznej.
3. Zwiększenie efektywności działań i skuteczne reagowanie ośrodka pomocy społecznej oraz organizacji i instytucji współpracujących na aktualnie występujące problemy.
4. Wykorzystanie w celach profilaktycznych źródła informacji o przyczynach korzystania z pomocy społecznej.

- **CEL OPERACYJNY NR 2.**

Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcją.

Jednym z ważniejszych priorytetów pomocy społecznej jest pomoc osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji oraz rodzinom dysfunkcyjnym. Do najpilniejszych zadań w tym zakresie należy przeciwdziałanie biedzie, bezrobociu. Pomoc ta musi pozwalać na wyprowadzenie rodzin z trudnej sytuacji życiowej i zapobieganie ich marginalizacji. Służyć temu mają różnorodne formy aktywizacji zawodowej, skierowane szczególnie do zagrożonych bezrobociem.

Podjęte działania :

1. Pobudzanie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy przy rozwiązywaniu problemów.

2. Prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną i wykorzystywanie różnorodnych metod i technik (w tym techniki kontaktu).
3. Udostępnianie osobom i rodzinom bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.
4. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego osób bezrobotnych.
5. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom pomocy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.
6. Współpraca pracowników GOPS w Koszarawie ze szkołami – pedagogami, wychowawcami, policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
7. Pozyskiwanie środków na właściwą pomoc osobom i rodzinom jej potrzebującym.

Przewidywane efekty :

1. Zwiększenie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy.
2. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych.
3. Uzyskanie środków finansowych na zaspokojenie niezbędnej infrastruktury pomocowej.
4. Uświadomienie konieczności organizowania alternatywnych form pomocy w stosunku do materialnej i rzeczowej – pomoc sąsiedzka, wolontariat.
5. Ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy materialnej.

- **CEL OPERACYJNY NR 3**

Rozszerzenie usług dla ludzi starszych.

Ogólna dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, a nawet intelektualnych i zdrowotnych ułatwiają życie ludziom starszym i wydłużają okres ich samodzielności społecznej. Nieunikniony proces starzenia się stwarza konieczność podjęcia przez społeczeństwo wielu zadań.

Podjęte działania :

1. Promowanie aktywnego trybu życia osób starszych poprzez wspieranie różnych form działalności i inicjatyw – współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury w zakresie organizacji „spotkań opłatkowych”.
2. Rozszerzenie usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych w miejscu zamieszkania.
3. Wdrożenie wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, próby uzyskiwania środków lokomocji przy jego organizowaniu.

Przewidywane efekty :

1. Respektowanie praw osób starszych do godnego życia w społeczeństwie.
2. Zapewnienie komfortu psychicznego i poczucie bezpieczeństwa osobom starszym poprzez zabezpieczenie ich funkcjonowania w środowisku lokalnym.
3. Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych.
4. Włączenie osób starszych do życia w lokalnej społeczności.

• **CEL OPERACYJNY NR 4**

Pomoc osobom niepełnosprawnym (ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

Osoby z zaburzeniami psychicznymi wymagają szczególnego rodzaju wsparcia i pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Poznawanie i rozumienie problemów, trudności osób niepełnosprawnych jest zadaniem dla wszystkich. Osoby niepełnosprawne przez fakt niepełnosprawności nie utraciły praw osoby ludzkiej. Mają prawo jak wszyscy żyć w społeczeństwie i korzystać z dóbr cywilizacji i ją współtworzyć.

Podjęte działania :

1. Zintegrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem i umożliwienie pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez : pracę socjalną z osobami niepełnosprawnymi.
2. Doradztwo specjalistyczne i pomoc ekonomiczna (w myśl ustawy o pomocy społecznej) osobom niepełnosprawnym.

3. Pomoc, przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu , w organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
4. Pomoc, dzięki współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, przy wypożyczaniu sprzętu rehabilitacyjnego.
5. Umieszczenie podopiecznych z zaburzeniami psychicznymi w Domu Pomocy Społecznej.

Przewidywane efekty :

1. Usprawnienie fizyczne i społeczne osób niepełnosprawnych.
2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym godnych warunków życia i zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb.
3. Odciążenie rodzin z osobami niepełnosprawnymi oraz poprawa sytuacji materialno – bytowej.

- **CEL OPERACYJNY NR 5**

Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych.

Szczególnie istotną kwestią w pomocy społecznej jest kształcenie pracowników socjalnych i poszukiwanie takich dyscyplin, które umożliwiłyby im doskonalenie zawodowe. Szansą na skuteczne funkcjonowanie w pomocy społecznej i zmniejszenie ilości osób zmuszonych do korzystania z niej jest przedsiębiorczość, czyli twórcze rozwiązywanie problemów i dążenie do sukcesu przez pracowników ośrodków pomocy społecznej.

Podjęte działania :

1. Upowszechnianie etosu zawodowego pracownika socjalnego oraz uświadamianie roli i zadań pracownika socjalnego w środowisku lokalnym.
2. Zwiększenie roli pracy socjalnej w działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.
3. Uczestnictwo w sesjach szkoleniowych, konferencjach oraz warsztatach zajęciowych z zakresu samodoskonalenia i kształcenia pracowników socjalnych.

Przewidywane efekty :

1. Skuteczniejsze działania pracowników służb społecznych.

2. Podniesienie jakości oferowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej usług.

4. Podniesienie statusu zawodowego pracownika socjalnego.

III. Przebieg realizacji założeń

Przedstawiona gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, obejmuje teren gminy Koszarawa, w których uczestniczyć będą mieszkańcy, instytucje i organizacje. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz niektórych organizacji, takich jak m.in. :

- PCPR w Żywcu;
- PUP w Żywcu ;
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej;
- Dom Pomocy Społecznej w Żywcu;
- Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna w Żywcu;
- Komenda Powiatowa Policji w Żywcu ;
- Gminny Ośrodek Kultury w Koszarawie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koszarawie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Pedagog Szkoły Podstawowej w Koszarawie;
- Inne organizacje pozarządowe.

Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych pięciu lat, a ich powodzenie zależy od ścisłej współpracy tych podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie. Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszarawie przeznaczy na realizację działań środki własne, a ponadto ubiegać się będzie o dofinansowanie z innych źródeł. Skuteczność realizacji zadań gwarantują określone warunki, a mianowicie :

- konsekwentne wdrażanie w życie zaplanowanych zadań;
- działania na rzecz pozyskania dodatkowych środków z innych źródeł niż budżet samorządów;
- uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć;
- upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Program ten jest ciągle „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski.